

utkast eller fastsatte skattemelding når du sender inn. Den kontrollerer summeringer og beregninger opp mot satter, og viser for eksempel foreløpig skatteberegning før du sender inn. I tillegg kontrollerer den sammenhenger på opplysningene og gir veiledning underveis i utfyllingen.

Første gang du sender ny skattemelding kan valideringstjenesten oppleves som uvant og at det er mange kontroller du må ta stilling til. Etter hvert som Skatteetaten får mer erfaring med denne tjenesten vil det bli gjort tilpasninger. Regnskaps- og årsoppgjørprogrammene kan også tilrettelegge for valideringstjenesten på ulike måter.

Ny digital fullmaktsløsning

Nytt i 2023 er også at Skatteetaten vil gjøre det enklere for profesjonelle aktø-

Om ny skattemelding for næringsdrivende

1. Den største endringen er at RF-skjemaene blir erstattet med en ny måte å sette sammen informasjonen på.
2. Alle næringsoppgaver og vedleggsskjemaer erstattes med en skattemelding og en næringsspesifikasjon
3. Næringsspesifikasjonen har en ny struktur sammenlignet med RF-skjemaene, og opplysninger som naturlig hører sammen er samlet. Vi tar utgangspunkt i regnskapsoppstillingen.
4. Innsending av skattemelding fra regnskaps- eller årsoppgjørprogram vil være tettere integrert mot Skatteetatens systemer som gjør det mulig å gi tilbakemeldinger på kvalitet og innhold i skattemeldingen underveis under utfylling av skattemeldingen.
5. Selskap må sende skattemelding og næringsspesifikasjon digitalt fra et regnskaps- eller årsoppgjørssystem.

rer (for eksempel revisorer, regnskapsførere og advokater) å representere ikke-digitale brukere, altså papirbrukere. Planen er at profesjonelle aktører får digital tilgang til klientens skattedokumenter (for eksempel skattemelding,

skatteoppgjør og skattekort), som ligger på siden Min skatt på skatteetaten.no. Det vil komme mer informasjon om dette før skattemeldingsperioden mars 2023.

Er du bare taktisk eller kan du kalle deg en strateg?

Du leser om det i finanspressen hver eneste dag. Masse råd om å kjøpe eller selge. Hei hvor det går – KJØP. Uffa meg – SELG!

Samfunnsøkonom
Jan Ludvig Andreassen
Sjeføkonom i Eika Gruppen

Også mennesker med makt kaster seg på. I vår var oljefondets geniale sjef Nicolai Tangen ute i avisene og spådde nedtur for aksjemarkedene, grunnet den tiltagende inflasjonen som før eller siden måtte tvinges i kne med brutale rentehevinger. Han fikk mye rett i sine *taktiske* resonnement da aksjemarkedet falt markert tilbake,

rett før renten ble satt kraftig opp i mange land.

Men hans sjefer i Finansdepartementet foretok seg ingenting. De beholdt hele veien Tangen sitt benkemerke med 70 prosents av oljefondet verdier utrygt forvart i aksjer og eiendom. Et benkemerke han tvinges til å følge. Ingen nyheter i media i år har fått de høye herrer (og damer) i departementet til å revurdere denne strategiske allokeringen mellom risikofylte egenkapitalplasseringer og sikrere gjeldspapirer.

De urolige tider får meglerhusene til å be folk kjøpe og selge verdipapirer. Meglerhus er tross alt avhengige av at folk handler. Jeg har selv jobbet i ulike meglerhus og husker godt stemningen fra aksjemeglernes morgenmøter. Husker hvor lite populære HOLD-anbefalinger var. Det meglerhusene trenger er hysteriske salgs- eller panegyriske kjøpsanbefalinger. Slikt blir det handel og kurtasje av.

Du må ta valget

Når du opptrer i spare- og investeringsmarkedene, må du bestemme deg for om du er taktisk eller strategisk. Er du taktisk, så kjøper du og selger du mange ganger i løpet av året. Gjerne på råd fra landets beste meglere og analytikere.

Er du derimot en strategisk investor, så bryr du deg ikke så mye om hva som står i avisene, eller advarsler om børskrakk fra fint folk. Er du strategisk, er det å skifte TV-kanal det eneste grepet du må gjøre når jeg står og maser om aksjekrakk på Dagsrevyen. Du har da en langsiktig horisont med et tilhørende tidsperspektiv på dine investeringer. Oljefondets strategiske aksjeandel har i de senere årene vært upåvirket av nyhetsbildet, av den sjokkerte koronapandemien, og av Putins tragiske folkemord i Ukraina.

Resten av denne kronikken er til glede for slike strategier. Det første spørsmålet en strategisk investor må tenke på er hvor mye du må spare i ulike pensjonsavtaler, og andre spareordninger, for å realisere det gode liv, slik du definerer det.

En tommelfingerregel

Oljefondet gir deg en tommelfingerregel for hvor mye du kan bruke. Forsyner du deg med tre prosent av dine sparepenger årlig, bør realverdien av formuen din holde seg godt. Med andre ord kan du med god samvittighet bruke 30 000 kroner av hver oppsparte million du har anskaffet deg, den dagen du blir pensjonist.

Dette uttaket avhenger av hvor mye risiko du tar i din portefølje – og her tenker vi ikke på Lotto-kuponger, kjøp av enkeltaksjer eller liknende, men på andelen av dine investeringer som du holder i bredt diversifiserte aksjeporteføljer. Det du er på jakt etter er den gjennomsnittlige meravkastningen som aksjemarkedene gir, ikke enkeltaksjer med superstjerner som ledere, eller med mirakelkurer på vei ut i markedene. Slike satsinger er flyktige. Toppfolk slutter eller dør, mens salgssuksesser har en tendens til å fordufte over tid.

Risiko og avkastning

Nei, det du er på jakt etter, hvis du tenker strategisk, er å ta del i det fenomenet at bedrifter nesten alltid har en høyere internrente, eller avkastningskrav, enn det du får ved å plassere pengene trygt i banken. Det er ganske logisk. Bankrenten du får, er den renten låneformidleren har som innkjøpspris. Banken legger på en margin, liten eller stor, før lånet formidles til en bedrift – en bedrift som aldri ville ha lånt pengene uten å forvente å tjene på å ta opp dette lånet. Avkastningskravene til bruk av kapital i vellykkede bedrifter er som regel langt høyere enn deres innlånsrenter. Det er jo derfor de er vellykkede!

Det er denne forventede suksessen du prøver å ta del i når du kjøper aksjer i bedrifter. Oljefondet kjøper aksjer i over 9000 bedrifter over hele verden.

En diversifisering som gjør dem immune mot skandaler, svik og statskupp fordi suksessene mer enn oppveier fiaskoene. I det lange løp vasker man ut en noe høyere avkastning enn bankrentene rundt omkring, når du flytter langsiktige sparemidler fra bankinnskudd til aksjemarkedene.

Derfor må strategien være å ha så høy aksjeandel som din økonomi og dine nerver tåler. For det går unektelig mer opp og ned når du tar på deg mye av

denne systematiske risikoen enn når du intet har i aksjemarkedet.

Men valget av risiko, eller aksjeandel er vanskelig. Det avhenger av hvor rik du er, hvor dårlige nerver du har, og av hvilke forpliktelser du står overfor. Er du svært så fattig, tør du kanskje ikke risikere noe som helst. Er du svært så rik trenger du heller ikke gjøre noe annet enn å ha alt på lønnskontoen. Du har uansett så du klarer deg.

Nerver til besvær

For folk flest – vi som er midt mellom – er det imidlertid nervene som er til plage. Når det går opp på børsene, løper vi euforisk rundt omkring i byens handlegater. Ved aksjekrakk ligger man i i fosterstilling klamrende til barndommens sutteklut.

Mitt råd til alle investorer er bare å gjøre som oljefondets strateger. Altså ikke Nicolai Tangen, men de som gir ham sitt benkemerke. Vær langsiktig. Hold fast ved en gitt aksjeandel, som er høyere desto mere robuste nerver du har. Unngå å la din daglige handel, vaner og valg av livsstil påvirkes av om børsen går opp eller ned.

Og husk: Når jeg spår aksjekrakk i beste sendetid, har du én, og bare én, ting å gjøre: SKIFT TV-KANAL!

Valg av risiko, eller aksjeandel er vanskelig. Det avhenger av hvor rik du er, hvor dårlige nerver du har, og av hvilke forpliktelser du står overfor.